

Klare wijn

bij voedselbeleid

**Het is onrustig in agrarisch en food Nederland.
Ondernemers zien zich geconfronteerd
met allerlei maatregelen, onderzoeken en
commissies. Iedereen is zoekende. Wat wil
de Nederlandse overheid?**

Wat bedoelen we met voedselbeleid?

**Op basis waarvan moeten onder-
nemers keuzes maken? Bestuurders
discussiëren. Indianenverhalen,
speculatie, onzekerheid,
talloze vragen en wantrouwen
steken de kop op.**

**Hoog tijd voor helderheid
over de Nederlandse
voedselagenda.**

T RUEMOUR B.V.

F ADOBE STOCK + MEAT&CO.

Voedselproducerende sectoren worden al jarenlang vrijwel continu geconfronteerd met tal van commissies, publicaties en plannen. Dit leidt vaak tot in detail vastgelegde en complexe regelgeving, of het nou gaat om doorlooptijden van vergunningen in de dierhouderij, generieke regelgeving voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen, het extra laten toetsen van nationale normen voor bemesting van gewassen door de Europese Commissie, ingrediëntendeclaraties of om houdbaarheidsdata op etiketten. Veel ondernemers hebben het gevoel dat ze worden dwarsgezeten en worden bejegend alsof ze uitsluitend criminele bedoelingen zouden hebben.

Agrarisch paradijs

Het is logisch dat de lage landen bij de zee, met hun bijzondere samenstelling van zand- en kleigronden, het vele water en het gematigde klimaat met de verschillende seizoenen, zich ontwikkelden tot een hoogwaardig agrarisch paradijs. Na de voedselschaarste tijdens de grote wereldoorlogen was het algemene gevoel dat er nooit meer honger mocht zijn. Tegelijkertijd vond de verstedelijking plaats, de afzetmarkt lag om de hoek. Voedselproductie werd bijna automatisch een succes. Het buitenland kijkt nog steeds met diep respect en wellicht jaloezie naar onze kennis, ervaring en prestaties. Maar in eigen land lijken overheid, politiek en publiek weinig oog en waardering meer te hebben voor de voedselproducenten.

Opgeschroefde eisen

Anno 2016 lijkt een heldere visie op of doelstelling voor voedselbeleid te ontbreken. Althans, deze valt niet af te leiden van activiteiten en maatregelen. Weliswaar is duurzaamheid vaak onderwerp van gesprek, maar het is niet gemakkelijk om er een lijn in te ontdekken. Vanuit welk perspectief kijkt de overheid naar voedselzekerheid? Vanuit Nederland, Europa of wellicht vanuit een globale visie? Het lijkt er op dat de voedselproducerende sectoren in Nederland niet meer hoeven te rekenen op veel sympathie of goodwill.

De eisen worden op tal van terreinen opgeschroefd. De economische meerwaarde lijkt niet belangrijk meer. De functie van minister van Landbouw is al lang geleden veranderd in staatssecretaris. De minister van Volksgezondheid praat in tegenstelling daarop steeds meer over voedsel. Ze heeft het dan niet expliciet over Nederland of over de bijverschijnselen van het luxe leven dat in het verstedelijkte Nederland wordt geleid. Ze praat met Europese supermarkten over kwaliteitssystemen als het wereldwijde GlobalGap. In het verlengde hiervan lijkt het er op dat de NVWA en de voedselproducerende sectoren onder de hoede van het ministerie van Volksgezondheid gaan vallen.

Indianenverhalen

De staatssecretaris van Economische Zaken kondigt een app aan, waarin alle herkomstdata van alle ingrediënten te vinden moeten zijn. Dat lijkt een voorbode te zijn op het besluit van het Europese parlement om op bewerkte/samengestelde producten de herkomst van vlees en melk te vermelden. Het overgrote deel van de consumenten vraagt echter niet om deze informatie. Het instellen van een commissie van niet-deskundigen die voor de zoveelste keer moet gaan adviseren over de toekomst van de Nederlandse varkenshouderij lijkt een zoethouder en een manier om tijd te rekken. Dat zou mogelijk de weg vrij kunnen maken voor de omschakeling van productie- naar consumptieland en van export- naar importland. Het zou ook kunnen verklaren waarom allerlei instituten benadrukken dat Nederland vooral gidsland moet zijn als het gaat om de productie van voedingsmiddelen. De verstedelijkte lage landen met hun kennisvoorsprong, omringd door een Europese schil waar het voedsel wordt geproduceerd. Het lijkt geen gekke gedachte, maar vooralsnog is het bij gebrek aan duidelijkheid een van de indianenverhalen.

► Alles denkbaar

De discussie over het voedselbeleid, landbouwbeleid, voedingsbeleid en voedselveiligheid wordt er niet duidelijker op. De cruciale vraag blijft echter of de rijksoverheid verantwoordelijk is voor het voedselbeleid. En zo ja, wat houdt dat dan in? Gaat het bij voedselbeleid over voedselzekerheid, over betaalbaarheid en dus bereikbaarheid voor de eigen burgers? Of gaat het primair over de kwaliteit ervan? Over voedingsstoffen, veiligheid of effecten op de gezondheid? Waarom worden al die losse stappen, aangekondigde campagnes en plannetjes en maatregelen niet in een kader geplaatst? Is het een kwestie van niet weten of niet durven? Alles is denkbaar. De overheid, al dan niet via ingehuurd instituten of commissies, manifesteert zich op allerlei gebieden. Hoe fijn zou het zijn om dat alles in het grotere kader te kunnen plaatsen.

Heldere visie

Een oud Chinees spreekwoord zegt dat 'als je niet weet waar je naar toe wilt, het niet uitmaakt waar je uitkomt'. Dat gezegde lijkt van toepassing te zijn op het voedselbeleid in Nederland. Politici spelen het politieke spel, maatschappelijke groepen oefenen druk uit en commissies, campagnes en besluiten schieten alle kanten op. Dit leidt tot een steeds groter wantrouwen, zeker bij de producenten die er voor moeten zorgen dat er voldoende, bereikbaar, betaalbaar, veilig en gezond voedsel wordt gemaakt om burgers te voeden. Een heldere, afgebakende visie is een noodzakelijke stip aan de horizon. Nederlandse voedselproducenten kunnen en zullen dat gegarandeerd willen invullen. Een duidelijke visie kan zijn dat de overheid de voorwaarden schept om voor de inwoners van het Nederlandse EU-land in tijden van vrede en oorlog voldoende voedsel beschikbaar te hebben, dat dit voedsel betaalbaar en bereikbaar is voor alle burgers, dat het veilig is en de juiste samenstelling heeft om de bevolking gezond te houden. Kortom, voorwaarden scheppen voor de garantie dat kan worden voldaan aan de eerste trede van de Maslow-piramide: het invullen

van de organische en lichamelijke behoeften. De randvoorwaarden van de overheid zijn er dan niet voor aanvullende wensen of luxevarianten van (delen van) de samenleving. Burgers die dat wensen, zijn zelf verantwoordelijk voor het realiseren hiervan.

De visie van de overheid op voedselbeleid zou gebaseerd moeten zijn op twee pijlers: het invullen van de eerste levensbehoefte (beschikbaar, bereikbaar, veilig en gezond voedsel) en zorgen voor economische waarde. Die economische waarde is noodzakelijk. Inwoners moeten immers de mogelijkheid hebben om voedsel te kunnen aanschaffen. Daarvoor zijn een stabiele economische structuur en een zekere welvaart nodig.

Outsourcen

Als het de visie van de Nederlandse overheid is om de voedselproductie in Europa te 'outsourcen' en de zekerheid op Europees niveau te garanderen, is het de hoogste tijd om dit uit te spreken. Vanaf dat moment kan met elkaar worden gewerkt aan zaken, zoals het borgen van voedselzekerheid als onrust in andere landen, oorlogen of mislukte oogsten er invloed op hebben.

Dan kan ook constructief worden gewerkt aan de andere criteria die voor consumerend Nederland moeten worden ingevuld. Met een heldere stip aan de horizon kunnen alle stakeholders zich concentreren op de toekomst. Dan kunnen tijdig keuzes worden gemaakt. Bovendien kunnen financiële middelen verantwoord worden ingezet bij de herstructurering van sectoren en bedrijven. Alle betrokken partijen kunnen al polderend geweldige oplossingen vinden en Nederland blijft het gidsland waarover politici, overheid en zelfs de permanente vertegenwoordiger van de FAO stevast hoog opgeven.

Polderend vermogen

Voedselproducerende bedrijven in Nederland zijn zich bewust van hun taak en verantwoordelijkheid om te zorgen voor voedsel dat voldoet aan de gewenste criteria.

Die reputatie is gevestigd in binnen- en buitenland. Nederland staat bekend om haar polderend vermogen. Het is hoog tijd dat de overheid klare wijn gaat schenken over haar voedselagenda, -beleid en visie. Met een helder en duidelijk voedselbeleid weten bedrijven waar zij aan toe zijn. Zij kunnen dan de bakens verzetten voor een duurzame toekomst. In dit proces zal het zeker gaan wrijven en schuren. Met een helder perspectief komen de handen er echter wel voor op elkaar. Elk doel is beter dan geen of een onzichtbaar doel.

Fenny Straat en Marc van der Lee

RUEMOUR

Als oprichters van Ruemour B.V. kunnen Fenny Straat en Marc van der Lee samen bogen op ruim 50 jaar ervaring op het brede terrein van communicatie-, reputatie-, issue- en crisismanagement in food, agribusiness en aquacultuur in binnen- én buitenland. Zij beschikken over diepgaande branche-, productie- en productkennis en hebben een groot, relevant netwerk.

Marc van der Lee: „We bouwen, bewaken en beschermen reputaties. We volgen ontwikkelingen en trends, zien issues en kansen in een vroeg stadium en handelen snel als een uitdagende situatie daarom vraagt. We voelen ons sterk verbonden met de sectoren waarin we werken.“